

Nr 605

(Lika lydande med motion nr 492 i Första kammaren)

Av herr Ohlin m. fl., om ytterligare två medicinska högskolor.

Bristen på läkare och tandläkare har länge utgjort hinder för undanröjande av svåra kösituationer på vårdområdet. Utbyggnaden av utbildningskapaciteten för dessa yrkeskategorier har under en lång följd av år försumrats. Det kan som exempel nämnas att riksdagen redan år 1945 beslöt inrätta ytterligare en tandläkarhögskola med avsedd förläggning i Göteborg. Regeringen har ännu inte framlagt förslag i anledning av riksdagens beslut.

Ökad läkarutbildning

I partimotionerna I: 680 och II: 822 vid 1962 års riksdag föreslogs från vårt håll att en ny medicinsk högskola borde inrättas, förslagsvis i Linköping—Norrköping eller Örebro. Kravet upprepades i partimotionerna I: 330 och II: 388 vid fjolårets riksdag. I dessa motioner föreslogs dessutom att omedelbar planläggning skulle igångsättas rörande ännu en medicinsk högskola.

Riksdagen uttalade år 1962 i anledning av våra motioner att den växande läkarbristen motiverade inrättande av fler utbildningsplatser utöver den vid dåvarande tidpunkt beslutade och planerade utbyggnaden. Något ställningstagande till frågan om fler medicinska högskolor har riksdagsmajoriteten inte velat göra vare sig vid 1962 eller 1963 års riksdagar.

Kungl. Maj:ts inställning synes vara den som redovisas i direktiven till 1963 års universitets- och högskolekommitté. I direktiven ger ecklesiastikministern kommittén i uppdrag att planera en utbyggnad av bl. a. läkarutbildningen. »På basis av de nu skisserade utredningarna rörande medicin, teknik och matematisk-naturvetenskapliga ämnen bör ställning tagas till om övervägande skäl talar för att den här avsedda utbyggnaden inom dessa områden bör ske vid nu bestående lärosäten. Skulle denna prövning leda till att så ej är fallet, bör tagas upp till prövning vilka de kostnadsmässiga konsekvenserna blir av att till ett nytt lärosäte med en eller flera av disciplinerna medicin, teknik och naturvetenskap även förlägga ekonomutbildning, samhällsvetenskaplig utbildning och humanistisk utbildning», framhåller statsrådet.

Det har sedan vår första motion om en ny medicinsk högskola väcktes förts en intensiv debatt om lokaliseringen av medicinalutbildningen. Framför allt har det betonats, att resurserna vid nuvarande högskolor inte torde medge en avsevärd ökning av den kliniska utbildningen där. Med hänsyn till nuvarande sjuksköterskebrist och patientunderlaget m. m. är nämligen tillgången på kliniker begränsad och kan heller inte väntas avsevärt öka. Enighet råder därför i stort sett om att en väsentligt ökad läkarutbildning förutsätter inrättande av fler medicinska högskolor.

Under dessa omständigheter är den förhållning av frågans lösning som direktiven till kommittén ger uttryck för ganska anmärkningsvärd. Direktiven har ytterligare kritiserats i en reservation från bl. a. vårt håll till statsutskottets utlåtande nr 212 år 1963.

Självfallet måste alla möjligheter tillvaratagas att vid nuvarande lärosäten utvidga utbildningskapaciteten beträffande läkare. Utbyggnaden av nya läroanstalter får emellertid inte ytterligare fördröjas. Vi föreslår därför att riksdagen beslutar att inrätta en ny medicinsk högskola, förslagsvis förlagd till Linköping—Norrköping eller Örebro, samt fattar beslut om omedelbar planläggning rörande ytterligare en ny medicinsk högskola. Riksdagen bör uppdra åt Kungl. Maj:t att skyndsamt igångsätta och slutföra förhandlingar med vederbörande sjukvårdshuvudmän.

Ökad tandläkarutbildning

Den 9 november 1945 föreslog statsminister Erlander — som då var ecklesiastikminister — i en proposition, att *ett* nytt tandläkarinstitut skulle inrättas. I propositionen diskuterades två förläggningsorter, Malmö och Göteborg, men inget förord gavs. Statsutskottet fann tandläkarbristen så alarmerande, att utskottet föreslog att beslut skulle fattas om inrättande av två nya tandläkarinstitut. Detta blev också riksdagens beslut.

Tandläkarhögskolan i Malmö inrättades år 1946. Högskolan i Göteborg aktualiserades ånyo i ett betänkande som 1951 års tandläkarkommitté avlämnade 1953. Enligt kommittéförslaget skulle tandläkarutbildningen i Göteborg kunna påbörjas vårterminen 1957. Kommitténs förslag redovisades i en proposition år 1955. Efter motioner från bl. a. folkpartihåll beslöt riksdagen då att begära att regeringen skulle framlägga en plan åtföljd av tidsschema för förverkligande av 1945 års riksdagsbeslut.

År 1955 påbörjades tandläkarutbildningen i Umeå. Men riksdagens önskemål beträffande Göteborg hörsammades inte. Riksdagen fann sig år 1961 återigen föranledd att begära att regeringen skulle färdigställa och redovisa för riksdagen en i erforderlig utsträckning tidsbestämd utbyggnadsplan. Någon sådan plan har emellertid ännu inte kommit på riksdagens bord.

I 1964 års statsverksproposition låter ecklesiastikministern meddela, att »under förutsättning av att en för staten godtagbar överenskommelse kan träffas med Göteborgs stad rörande vissa frågor i samband med ut-

bildningen av — — — tandläkare kommer förslag att framläggas om — — — anordnande av odontologisk utbildning och forskning i Göteborg».

Då vi utgår ifrån att en proposition skall läggas på riksdagens bord i vår, vill vi inte i detta sammanhang aktualisera konkreta förslag om ökning av tandläkarutbildningen. Det är emellertid synnerligen väsentligt att utbildningskapaciteten ökas. Tandläkarbristen har länge framstått som det främsta hindret för en reform som innebär att tandvården inordnas i sjukförsäkringssystemet. Då regeringen nu offentliggjort nya direktiv i syfte att få fram förslag före höstriktsdagen rörande en sådan reform, förutsätter vi att regeringen behandlar frågan om snabb ökning av tandläkarutbildningen med tillbörlig förtur.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte fatta principbeslut om en ny medicinsk högskola för i första hand klinisk undervisning och forskning med förläggning förslagsvis i Linköping—Norrköping eller Örebro samt om omedelbar planläggning av ytterligare en medicinsk högskola och uppdraga åt Kungl. Maj:t att igångsätta och snarast möjligt slutföra förhandlingar med vederbörande sjukvårdshuvudmän.

Stockholm den 26 januari 1964

Bertil Ohlin

Sven Wedén

Bertil von Friesen

Gunnar Helén

Henning Gustafsson

Gustaf Kollberg

Sven Gustafson

Manne Ståhl

Brita Elmén
